

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 1To/63/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5820010115
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 07. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Monika Liptáková
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2020:5820010115.2

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Moniky Liptákovvej a sudcov JUDr. Vladimíra Kuráka a Mgr. Anny Mihálikovej, na verejnom zasadnutí konanom 21. júla 2020 prejednal odvolanie podané obžalovaným W. D., nar. XX.X.XXXX, proti rozsudku Okresného súdu Námestovo, č.k. 4T/21/2020-491 z 19.5.2020 a takto

rozhodol:

Podľa § 319 Tr. por. odvolanie obžalovaného W. D. z a m i e t a , pretože nie je dôvodné.

odôvodnenie:

Rozsudkom Okresného súdu Námestovo, č.k. 4T/21/2020-491 z 19.5.2020 bol obžalovaný W. D. uznaný za vinného, že:

od presne nezisteného času, minimálne od roku 2013 do 02.45 hod. dňa 10.11.2019, kedy mu bola obmedzená osobná sloboda príslušníkmi Obvodného oddelenia PZ Námestovo (s výnimkou obdobia od 04.09.2015 do 04.02.2016, kedy bol vo VTOS), prevažne pod vplyvom alkoholu v S., okr. E., v rodinnom dome č. XXX fyzicky, ako aj psychicky ubližoval svojej manželke C. D., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom S. č. V., a to takým spôsobom, že s ňou manipuloval, psychicky ju ničil, kričal po nej, urážal ju, že je neschopná, prikazoval jej, čo má robiť, nútil ju k sexu a keď s ním nechcela spať, tak ju zbil, bil ju opakovane po rôznych častiach tela, kopal ju nohami, zlomil jej nos a vybil jej zub, vykrikoval jej, že mu je neverná, zbil ju svadobným krížom, ktorý na nej zlomil, zakazoval jej chodiť do obchodu a kupovať stravu, sladkosti a oblečenie, kontroloval jej tašky, kázal jej šetriť, raz ju chytil za vlasy a ponoril jej hlavu pod studenú vodu vo vani, chvíľu ju tam nechal a potom to znova zopakoval, pchal jej uterák do krku, no zo strachu z manžela nikdy nepodala na políciu trestné oznámenie, a dňa 10.11.2019 v presne nezistenom čase po 00.15 hod. pod vplyvom alkoholu v kotolni rodinného domu č. XXX, v obci S. vulgárne nadával a fyzicky napádal manželku C. D., a to tak, že ju chytil svojimi rukami za ramená, následne ju z celej sily udrel svojou hlavou do tvárovej oblasti čela, pričom ju opakovane udieral svojimi rukami po jej hlave, kde ako ju napádal, tak jej vulgárne nadával a vyhrážal sa jej zabitím, pričom sa C. D. podarilo z miesta incidentu utiecť cez okienko kotelne, následne prešla cez dvor a terasu dnu do domu, kde sa uzamkla v priestoroch kúpeľne rodinného domu č. XXX z dôvodu obavy o svoj život a zdravie, následne k týmto dverám pristúpil W. D., ktorý začal po nich búchať, pričom sa mu tieto dvere podarilo otvoriť a následne od týchto dverí odišiel preč, čím tak svojím konaním spôsobil svojej manželke C. D. zranenie, ktoré si vyžiadalo lekárske ošetrenie v NsP Trstená a to: trznú ranu na pravom obočí dĺžky 3 cm siahajúcu do podkožia, pomliaždenie a krvný výron na čele vpravo, pomliaždenie a krvný výron hrudníka vľavo, pomliaždenie a krvný výron ľavej driekovej oblasti, s dobou liečenia a obmedzením v obvyklom spôsobe života od 10.11. do 24.11.2019, čím vzbudil u nej dôvodnú obavu o svoj život a zdravie a týmto konaním bola poškodená vystavená dlhodobému citovému strádaniu v dôsledku rôznych podôb psychického násillia (podozrievanie, žiarlivosť, obmedzovanie, ponižovanie, vulgárne nálepkovanie a i.), sporadického brachiálneho násillia rôznej intenzity a závažnosti dôsledkov, v súčasnosti prítomnosť Posttraumatickej stresovej poruchy, Syndrómu týranej osoby a Depresívnej poruchy,

a tým, že jeho deti mal. T. K. nar. XX.XX.XXXX a mal. V. K., nar. XX.XX.XXXX boli opakovane prítomné pri jeho násilnom vyššie popísanom správaní a útokoch voči C. D., malo to negatívny dopad na ich osobnostný vývin, u mal. T. K. to okrem iného spôsobilo tik, nočný des, depresívnu sklúčenosť, somatizovanú úzkosť, vyvíja sa u neho chronický strach z otca a u mal. V. K. to okrem iného spôsobilo patologicky zmenenú emocialitu, v ktorej sú výrazne zastúpené známky detskej depresie a úzkosti,

čím spáchal zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), písm. b), ods. 3 písm. d) Tr. zák., s poukazom na § 138 písm. j) Tr. zák. Za to bol odsúdený podľa § 208 ods. 3 Tr. zák., za použitia § 38 ods. 2 Tr. zák., § 36 písm. l) Tr. zák., § 37 písm. m) Tr. zák., na trest odňatia slobody vo výmere 7 rokov. Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. súd obžalovaného na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Podľa § 73 ods. 1 Tr. zák. súd obžalovanému uložil ochranné protialkoholické liečenie ústavnou formou. Podľa § 288 ods. 1 Tr. por. súd odkázal splnomocnenca poškodených maloletých T. K., nar. X.X.XXXX, a V. K., nar. XX.X.XXXX, JUDr. Miroslavu Bobíkovú, so sídlom v B. D., G. E. XX, s nárokom na náhradu škody na civilný proces.

Zo zápisnice o hlavnom pojednávaní z 19.5.2020 vyplýva, že po vyhlásení rozsudku, prednesení podstatných dôvodov rozhodnutia a poučení o opravnom prostriedku si obžalovaný ponechal lehotu na podanie odvolania a prokurátor si ponechal lehotu na podanie odvolania.

Dňa 4.6.2020 okresnému súdu bolo doručené odvolanie obžalovaného W.a D.a prostredníctvom obhajcu voči výroku o treste s tým, že odvolanie písomne odôvodní po doručení písomného vyhotovenia rozsudku súdu prvého stupňa.

Dňa 26.6.2020 okresnému súdu boli doručené dôvody odvolania obžalovaného W.a D.a prostredníctvom obhajcu, v ktorom uviedol nasledovné odvolacie argumenty:

„Predmetný výrok o treste Rozsudku Okresného súdu E. č.k. 4T/21/2020 zo dňa 19.05.2020 považujem za nespravodlivý a v rozpore so základnými zásadami trestného práva a som toho názoru, že okresný súd dňa 19.05.2020 pri rozhodovaní o treste vyhlásením napadnutého rozsudku rozhodol predčasne, nesprávne a nespravodlivo.

Na pojednávaní dňa 19.05.2020 som ako obžalovaný podľa § 257 ods. 1 písm. b/ Trestného poriadku po osobitnom poučení vyhlásil, že som vinný. Následne súd podľa § 257 ods. 7 Trestného poriadku prijal moje vyhlásenie obžalovaného o tom, že som vinný zo spáchania skutku kladeného mi za vinu v obžalobe Okresného prokurátora zo dňa 06.04.2020, č. Pv 504/19/5507-68; Podľa § 257 ods. 8 Trestného poriadku súd vyhlásil, že dokazovanie v rozsahu v akom obžalovaný priznal spáchanie skutku sa nevykoná a vykonajú sa dôkazy súvisiace s výrokom o treste a ochrannom opatrení.

Napadnuté výroky v rozsudku považujem za nepreskúmateľné, pretože sú neodôvodnené a arbitrárne. Prvostupňový súd podľa mňa rozhodol nesprávne a nespravodlivo, nakoľko jeho rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení nesprávne zisteného skutkového stavu, pretože podľa môjho názoru súd nevykonal obhajobou navrhnuté dôkazy súvisiace s uložením trestu a tak rozhodol predčasne, pričom v rozhodnutí zo dňa 19.05.2020 absentuje odôvodnenie, na základe čoho súd dospel k záveru, že ma odsúdil na trest odňatia slobody 7 rokov nepodmienečne.

Súd prvého stupňa sa žiadnym spôsobom nevyrovnal s argumentáciou a návrhmi môjho obhajcu, ktoré predniesol, či už vyšetrenie duševného stavu či použitie ustanovenia § 39 Trestného zákona a nijakým spôsobom na ne nereagoval.

Súd mal k dispozícii psychiatrickú správu MUDr. D. z X., odporúčanie Dr. K. z A., správu Dr. L. z E., no v odôvodnení rozsudku nie je zmienka o tom, akým spôsobom sa s nimi súd vysporiadal v prípade posudzovania poľahčujúcich okolností.

Predmetné pochybenie súdu podľa môjho názoru zakladá aj dôvod na podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, pretože nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť činu, prípadne, prípadne zánik trestnosti činu, prípadne pochybenie súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu podľa § 41 TZ či súhrnného trestu (§ 42 Trestného zákona) a pod. (Rozsudok NS SR 3Tdo/75/2015)

Preskúmaním spisového materiálu je možné zistiť, že aktuálne trpím epileptickými záchvatmi, ktoré podľa súdno-znaleckej praxe spôsobujú krátkodobú nepríčetnosť (resp. zmenšenú príčetnosť), no dlhodobo trpím dysfunkciou a poškodením mozgu s trvalými organickými zmenami osobnostnými, ako aj s kognitívnym a mnestickým deficitom.

U MUDr. C. D., psychiatricky v X. obvinený vykonáva ambulantnú psychiatrickú liečbu, pričom mu stanovila diagnózu F07.8 - dysfunkcia a poškodenie mozgu s trvalými organickými zmenami osobnostnými, aj s kognitívnym a mnestickým deficitom. Podľa správy MUDr. C. D., psychiatricky v X., zo dňa 11.02.2020 vyplýva, že psychologickým vyšetrením u Dr. F. L. v E. mal potvrdené organické poškodenie mozgu, čo však už vyšetrovateľ ďalej odmietol vyšetrovať.

Pri svojom výsluchu znalec, Dr. Šútovec, psychológ, uviedol, že na strane obvineného sú vážne okolnosti, a to poškodenie mozgu, ktoré odôvodňuje jeho psychiatrické vyšetrenie a určite ho navrhuje vykonať. Dr. Šútovec na mailovú žiadosť obhajoby o vyjadrenie sa k uvedenému problému, mailom dňa 06.03.2020 uviedol, že z toho, čo sa dozvedel pri znaleckom psychologickom vyšetrení p. D. a jej detí, vyplýva poznatok, že u pána D. a bol neurochirurgicky riešený absces mozgu. Takéto ochorenie (i samotný chirurgický zákrok na mozgu) spôsobujú zmeny v reaktivite osobnosti, ktoré by mal posúdiť psychiater. Nebolo by od veci aj neuropsychologické vyšetrenie.

Predmetný dôkaz bolo nutné vykonať, pretože inak nie je možné laicky posúdiť, či uvedená porucha má význam pre trestnú zodpovednosť obvineného (príčetnosť, príp. znížená príčetnosť), resp. je dôležité pre posúdenie pomeru poľahčujúcich a priťažujúcich okolností pri ukladaní prípadného trestu v prípade uznania viny obvineného a pod.

Taktiež neúplným zistením skutkového stavu a následné nesprávne posúdenie právneho stavu vidím v posúdení pomeru poľahčujúcich a priťažujúcich okolností pri ukladaní trestu. V tomto prípade som názoru, že prevažuje podľa § 38 ods. 3 Trestného zákona pomer poľahčujúcich okolností, za ktoré je nutné považovať aj okolnosti uvedené v § 36 písm. c), l) Trestného zákona a súd tvrdí v odôvodnení rozsudku, že aj okolnosť uvedenú v § 36 písm. j) Trestného zákona.

Súd sa nijakým spôsobom nevysporiadal s návrhom obhajoby, aby súd posúdil práve poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. c) Trestného zákona, teda že obžalovaný spáchal trestný čin v spojitosti s negatívnymi dôsledkami svojej choroby - F07.8 - dysfunkcia a poškodenie mozgu s trvalými organickými zmenami osobnostnými, aj s kognitívnym a mnestickým deficitom.

V obdobných prípadoch súdna prax rozhoduje tak, že keď obžalovaný podľa § 257 ods. 1 písm. b/ Trestného poriadku po osobitnom poučení vyhlási, že je vinný zo spáchania skutku kladeného mu za vinu v obžalobe, vzhľadom na vyhlásenie obžalovaného súd postupuje podľa § 333 ods. 3 písm. c, d, f, g, h/ Trestného poriadku.

Za vyššie uvedených podmienok súd podľa § 257 ods. 7 Trestného poriadku prijme vyhlásenie obžalovaného o vine zo spáchania skutku kladeného mu za vinu v obžalobe, potom podľa § 257 ods. 8 Trestného poriadku súd vyhlási, že dokazovanie v rozsahu v akom obžalovaný priznal spáchanie skutku sa nevykoná a vykonajú sa dôkazy súvisiace s výrokom o treste a ochrannom opatrení.

Teda aj pri ukladaní trestu by mal súd postupovať „per analogiam“, ako pri konaní o dohode o vine a treste a môže uložiť trest podľa ustanovenia § 39 Trestného zákona aj pod dolnú hranicu zákonnej sadzby.

Ako obžalovaný som žiadal začatie konania o dohode o vine a treste už pri skončení vyšetrovania podpísaním záznamu o preštudovaní spisu, k čomu som nedostal odpoveď, ale len oznámenie o podaní obžaloby. Následne som o dohodu o vine a treste žiadal na začiatku hlavného pojednávania, s čím nesúhlasila prokurátorka.

Podľa § 39 ods. 1 Trestného zákona ak súd vzhľadom na okolnosti prípadu alebo vzhľadom na pomery páchatel'a má za to, že by použitie trestnej sadzby ustanovenej týmto zákonom bolo pre páchatel'a neprímerane prísne a na zabezpečenie ochrany spoločnosti postačuje aj trest kratšieho trvania, možno páchatel'ovi uložiť trest aj pod dolnú hranicu trestu ustanoveného týmto zákonom.

Podľa § 39 ods. 4 Trestného zákona v konaní o dohode o uznání viny a prijatí trestu môže súd uložiť trest odňatia slobody znížený o jednu tretinu pod dolnú hranicu zákonom ustanovenej trestnej sadzby a v prípade trestných činov uvedených v odseku 3 písm. a) trest odňatia slobody nie kratší ako dvadsať rokov.

Tunajší súd už v nejednej trestnej veci aj pri obzvlášť závažnom zločine (§ 172 ods. 2 TZ a iné) rozhodol podľa § 39 ods. 1 TZ, pričom postupoval rovnakým spôsobom, aký bol použitý aj v mojej trestnej veci. V tomto smere je treba poukázať na nasledujúce závery súdnej praxe prezentovanej nasledujúcimi rozhodnutiami Ústavného súdu SR:

Nález sp. zn. IV. ÚS 49/06 zo 14. 9. 2006

"Napriek skutočnosti, že v právnom poriadku Slovenskej republiky rozhodnutia všeobecných súdov vo veci samej nezaväzujú ostatných sudcov rozhodnúť analogicky v podobných prípadoch, taká situácia, keď súdy v druhovo rovnakej veci rozhodujú protichodným spôsobom, podkopáva efektivitu fungovania systému spravodlivosti a neguje elementárny princíp a základný predpoklad, ktorým je požiadavka, aby sa v rovnakých veciach rozhodovalo rovnakým spôsobom."

Nález sp. zn. III. ÚS 339/08 z 25. 11. 2008

Konečným výsledkom rešpektovania aplikačnej praxe by mala byť jednotná interpretácia právnych predpisov v zmysle zásady, že "každý sa môže spoliehať na to, že v podobnej veci bude rozhodnuté podobne (nie rovnako) a v rôznej odlišne." Táto požiadavka veľmi úzko súvisí s princípom rovnosti pred zákonom.

Za diskriminačný možno považovať taký postup, ktorý rovnaké alebo analogické situácie rieši odchylným spôsobom, pričom ho nemožno objektívne a rozumne odôvodniť (mutatis mutandis PL. ÚS 21/00 a PL. ÚS 6/04).

Princíp právnej istoty a predvídateľnosti súdneho rozhodnutia je vlastný aj trestnému konaniu, preto nie je najmenší dôvod neaplikovať rovnaké právne názory aké boli aplikované v inej veci aj na danú trestnú vec. V prípade, že súdy aplikujú ustanovenie § 39 ods. 1 TZ dokonca aj pri obzvlášť závažnom zločine (§ 172 ods. 2 TZ) tzv. „dílerov“, ktorí podajú na hlavnom pojednávaní vyhlásenie o vine, v zmysle princípu právnej istoty a predvídateľnosti súdneho rozhodnutia by tak malo byť aj v iných trestných veciach.

Som preto názoru, že rozsudok súdu prvého stupňa v časti napadnutej mojim odvolaním trpí vadami, ktoré zákonodarca predpokladá v ustanovení § 321 ods. 1 Tr. por., a preto navrhujem, aby odvolací súd podrobne preskúmal všetky skutočnosti a po vyhodnotení všetkých dôkazov podľa § 321 ods. 1 Trestného poriadku zrušil vo výroku o treste rozsudok Okresného súdu E. č. 4T/21/2020-490 zo dňa 19.05.2020 a na základe postupu v zmysle § 322 Trestného poriadku vrátil vec prvostupňovému súdu na nové rozhodnutie, resp. sám rozhodol rozsudkom, ktorým mi uloží primeraný trest odňatia slobody a ochranné opatrenie."

Súdny spis neobsahuje vyjadrenie príslušného prokurátora k predmetnému odvolaniu.

Na verejnom zasadnutí v konaní pred odvolacím súdom prokurátor navrhol odvolanie obžalovaného ako nedôvodné zamietnuť podľa § 319 Tr. por. Obhajca obžalovaného navrhol, aby odvolací súd preskúmal všetky skutočnosti a po vyhodnotení všetkých dôkazov podľa § 321 ods. 1 Tr. por. zrušil vo výroku o treste napadnutý rozsudok Okresného súdu E., č.k. 4T/21/2020-491 z 19.5.2020 a na základe postupu v zmysle § 322 Tr. por. vrátil vec prvostupňovému súdu na nové rozhodnutie, resp. sám rozhodol rozsudkom, kde by uložil obžalovanému miernejší trest, a to znížený pod zákonom stanovenú trestnú sadzbu. Obžalovaný sa pridržiaval dôvodov odvolania a v zmysle týchto aj navrhol krajskému súdu rozhodnúť.

Krajský súd, ako súd odvolací, predtým, ako začal plniť svoju preskúmovaciu povinnosť podľa § 317 Tr. por., zistil, že odvolanie obžalovaného bolo podané včas, v lehote stanovenej § 309 Tr. por., odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v súlade s § 307 ods. 1 písm. b) Tr. por., obsah odvolania spĺňa náležitosti § 311 ods. 1, ods. 2 Tr. por. a nedošlo k vzdaniu sa práva na podanie odvolania alebo k späťvzatiu podaného odvolania v zmysle § 312 Tr. por., a preto odvolací súd nepostupoval podľa § 316 Tr. por.

Podľa § 317 ods. 1 Tr. por. ak nezamietne odvolací súd odvolanie podľa § 316 ods. 1 alebo nezruší rozsudok podľa § 316 ods. 3, preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo. Na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por.

Obžalovaný W. D. podal odvolanie proti rozsudku súdu prvého stupňa len proti výroku o treste, ale odvolací súd vykonal všeobecný prieskum rozhodnutia súdu prvého stupňa o vine, ako i prieskum konania, ktoré predchádzalo odvolaním napadnutému výroku rozsudku súdu prvého stupňa, pretože z pohľadu zákona a spravodlivosti žiadny trest nemôže obstať pri nezákonnom rozhodnutí o vine páchatel'a.

Odvolací súd zistil, že vo vzťahu ku skutkovým zisteniam tvoriacim podstatu súdeného trestného činu (zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a/, písm. b/, ods. 3 písm. d/ Tr. zák., s poukazom na § 138 písm. j/ Tr. zák.) je napadnutý rozsudok výsledkom konania, v ktorom sa postupovalo podľa Trestného poriadku a v ktorom nedošlo k žiadnym chybám, ktoré by mohli mať vplyv na objasnenie skutkového stavu veci. V tejto súvislosti poukazuje odvolací súd na priebeh hlavného pojednávania v konaní pred prvostupňovým súdom, na ktorom obžalovaný W. D. v zmysle §

257 ods. 1 písm. b) Tr. por. urobil vyhlásenie, že je vinný zo skutku uvedeného v obžalobe. Obžalovaný zároveň odpovedal kladne na otázky podľa § 333 ods. 3 písm. c), d), f), g), h) Tr. por. Súd prvého stupňa uznesením podľa § 257 ods. 7, ods. 8 Tr. por. vyhlásenie obžalovaného W.a D.a prijal.

Odvolačný súd zistil, že súd prvého stupňa si vytvoril dostatočný skutkový základ k rozhodnutiu o druhu a výmere trestu. Na tomto mieste krajský súd poznamenáva, že argumenty obžalovaného uvedené v písomných dôvodoch odvolania neboli spôsobilé zvrátiť druh a výmeru trestu, ktorý bol obžalovanému uložený rozsudkom súdu prvého stupňa.

Skutočnosť, že odvolateľ sa nestotožňuje s právnymi názormi súdu prvého stupňa v napadnutom rozsudku v súvislosti s výrokom o treste, nemôže sama osebe viesť odvolací súd k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti záverov vyslovených súdom prvého stupňa.

Súd prvého stupňa rozviedol svoje skutkové a právne úvahy vo vzťahu k výroku o treste, ktoré si odvolací súd osvojil v plnom rozsahu a v podrobnostiach na ne aj vo svojom rozhodnutí poukazuje.

Z dôvodov odvolania obžalovaného je nesporné, že obžalovaný primárne namieta neprimeranosť trestu, ktorý bol uložený rozsudkom súdu prvého stupňa.

Treba uviesť, že trest je právnym následkom trestného činu, a teda musí byť úmerný k spáchanému trestnému činu (zásada proporcionálnosti trestu) a je jedným z prostriedkov na dosiahnutie účelu Trestného zákona. Tým je určená aj jeho funkcia v tých smeroch, v ktorých má pôsobiť zákon, t.j. na ochranu spoločnosti a na výchovu páchatel'a a ostatných občanov. Ochrana spoločnosti sa uskutočňuje dvoma prvkami, a to prvkom donútenia (represia) a prvkom výchovy. Oba prvky sa uplatňujú zásadne súčasne v každom treste.

Všeobecne treba uviesť, že Trestný zákon vychádza zo zásady, že základným účelom a cieľom trestu je ochrana spoločnosti pred trestnými činmi a ich páchatel'mi. Zmysel existencie a prípadnej aplikácie noriem trestného práva je predovšetkým v tom, aby sa trestné činy buď vôbec nepáchali, alebo páchali v čo najmenšej miere. Ochrana spoločnosti pred páchatel'mi trestných činov, vrátane ochrany práv a slobôd jednotlivých občanov, robí tak z trestu prostriedok sebaobrany spoločnosti pred trestnými činmi. Trest má však okrem toho pôsobiť výchovne, a to nielen na páchatel'a, ale aj na ostatných členov spoločnosti. Pritom generálna prevencia sa má uskutočňovať prostredníctvom individuálnej prevencie. Ak sa teda páchatel'ovi zabráni v ďalšej trestnej činnosti, dáva sa tým najavo aj ostatným členom spoločnosti, ktoré správanie je nežiaduce, proti čomu je namierený Trestný zákon a takýmto spôsobom možno ovplyvňovať pozitívnu hodnotovú orientáciu občanov spoločnosti. Trest súčasne vyjadruje morálne odsúdenie páchatel'a spoločnosťou. Z hľadiska týchto úvah odvolacieho súdu možno potom dospieť k záveru, že účel trestu v zmysle § 34 ods. 1 Tr. zák. tvorí jednotu, lebo sa musí vzájomne dopĺňať. Záver súdu o možnosti nápravy páchatel'a musí byť vždy v plnom súlade s ochranou, ktorú súd uloženým trestom poskytuje chráneným záujmom spoločnosti, štátu a občanom pred útokmi páchatel'ov trestných činov.

Individuálna prevencia spočíva vo vytvorení podmienok na výchovu odsúdeného k tomu, aby viedol riadny život. Generálna prevencia má zabezpečiť nielen odradenie ostatných potenciálnych páchatel'ov od páchania trestných činov, ale i utvrdenie pocitu právnej istoty a spravodlivosti u ostatných členov spoločnosti. Spravodlivé a včasné uloženie trestu dáva ostatným členom spoločnosti najavo, že konanie, za ktoré bol uložený trest, je protiprávne a nežiaduce, varuje ich pred páchaním trestnej činnosti a posilňuje pocit právnej istoty a právneho štátu. Trestný zákon vychádza z jednoty individuálnej a generálnej prevencie, pričom obe tieto zložky sa navzájom dopĺňajú a podmieňujú. Disproporcija medzi jednotlivými druhmi prevencie v zásade vedie k nedostatočnému výchovnému pôsobeniu trestu tak na páchatel'a trestného činu, ako i na ostatných členov spoločnosti.

V súvislosti s namietanou neprimeranosťou uloženého trestu odvolateľom treba dodať, že záver o primeranosti trestu je daný vtedy, ak sa opiera o rozumnú väzbu medzi legitímnym cieľom a zvoleným prostriedkom jeho realizácie. Možno konštatovať, že páchatel'a môže so spravodlivosťou, a teda aj so spoločnosťou zmieriť len spravodlivý trest. Trest sa musí rovnať spôsobenému bezpráviu, z toho vyplýva, že v prípade, ak bude trest, resp. odplata obsiahnutá v treste prísnejšia ako bezprávie spôsobené trestným činom, nedôjde len k negácii tohto bezprávia, ale zároveň uloženým trestom

vznikne nové bezprávie - bezprávie voči neprimerane potrestanému páchatelovi trestného činu. Trest, ktorým štát a spoločnosť reaguje na spáchaný trestný čin ako na nespravodlivé konanie, by mal nespravodlivosť spôsobenú trestným činom napraviť, a nie ešte viac rozmnožiť. Neprimeraný trest nemožno považovať za spravodlivý. Spravodlivý je vždy len primeraný trest. Požiadavka primeranosti trestu a jeho individualizácie núti súd prihliadať na okolnosti konkrétneho prípadu, na jeho zvláštnosti, a teda bráni mechanickému postupovaniu súdu pri rozhodovaní o treste.

Okresný súd správne aplikoval pri úvahách týkajúcich sa ukladania trestu ustanovenie § 34 ods. 4 Tr. zák., podľa ktorého pri určovaní druhu trestu a jeho výmery súd prihliadne najmä na spôsob spáchania činu a jeho následok, zavinenie, pohnútku, príťažujúce okolnosti, poľahčujúce okolnosti a na osobu páchatel'a, jeho pomery a možnosť jeho nápravy.

Súd prvého stupňa správne aplikoval všetky hmotnoprávne ustanovenia rozhodujúce pre uloženie druhu a výmery trestu, vrátane správneho zistenia jednej poľahčujúcej okolnosti (§ 36 písm. l/ Tr. zák.) a jednej príťažujúcej okolnosti (§ 37 písm. m/ Tr. zák.) a správnej aplikácie ustanovenia § 38 ods. 2 Tr. zák. Krajský súd uzatvára, že okresným súdom uložený trest odňatia slobody vo výmere 7 rokov považuje odvolací súd za zákonný a spravodlivý. Je zrejmé, že skutok za ktorý je obžalovaný stíhaný, nebol jeho prvým vybočením z medzí vedenia riadneho života a že už mal v minulosti skúsenosti s porušovaním zákonov. Obžalovaný má v registri trestov 4 záznamy a aj keď v troch prípadoch sa na obžalovaného hľadí, ako keby nebol odsúdený, uvedené zahladené odsúdenia však neznamenajú, že predmetné skutky sa aj reálne v minulosti nestali, a pri hodnotení osoby obžalovaného majú zásadný význam. Na obžalovaného výchovne nepôsobil ani výkon trestu odňatia slobody, ktorý si vykonával v roku 2015 a aj po prepustení z tohto výkonu trestu pokračoval v psychickom a fyzickom týraní manželky v prítomnosti maloletých detí. Obžalovanému treba pripomenúť, že značným spôsobom negatívne ovplyvnil nielen psychický stav svojej manželky, ale aj psychický a mravný vývoj svojich dvoch maloletých detí, ktoré počas páchania skutku boli ešte v predškolskom veku a následne aj v školskom veku. Poškodené maloleté deti boli počas celého predmetného obdobia svedkami protiprávneho konania obžalovaného, čím boli ukrátené najmä o pokojný rodinný život, a naopak, žili v neustálom strese a strachu. Trestná sadzba v prípade stíhaného zločinu je sedem až pätnásť rokov a obžalovanému bol uložený trest na úplne spodnej hranici trestnej sadzby. Len púhe oľutovanie skutku obžalovaným (o ktorého úprimnosti možno mať dôvodné pochybnosti) nemôže mať za následok uloženie trestu pod zákonom stanovenú trestnú sadzbu. Obžalovaný si bol vedomý, že svojím konaním negatívne ovplyvňuje nielen svoju manželku, ale aj svoje maloleté deti, a aj napriek tomu pokračoval vo svojom konaní a zastaviť ho muselo až väzobné stíhanie.

Odvolacie námietky obžalovaného ohľadom nepriznania poľahčujúcej okolnosti v zmysle § 36 písm. c) Tr. zák. nie sú dôvodné. Zo znaleckého posudku znalca MUDr. Stanislava Kollára, znalca z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvia psychiatria, č. 319/2019 zo dňa 23.12.2019 je zrejmé, že znalec pri vypracovaní znaleckého posudku nezistil žiadne odborné medicínske skutočnosti, ktoré by poukazovali na potrebu skúmať duševný stav obžalovaného. Znalec bol pri vypracovaní tohto znaleckého posudku oboznámený so zdravotnou dokumentáciou obžalovaného. Ak mal obžalovaný pochybnosti o svojom zdravotnom stave a že tento zdravotný stav mohol mať vplyv na konanie obžalovaného, mal súdu predložiť znalecký posudok, ktorý by odôvodnil potrebu skúmania duševného stavu obžalovaného. Krajský súd v súlade s názorom okresného súdu nemal pochybnosti o tom, že príčetnosť obžalovaného pri páchaní skutku nebola znížená, prípadne úplne vymiznutá, a to s poukazom na závery znaleckého posudku MUDr. Stanislava Kollára. Keby aj okresný súd uznal obžalovanému poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. c) Tr. zák., ani toto by po prevahe poľahčujúcich okolností nespôsobilo zníženie dolnej hranice zákonom ustanovenej trestnej sadzby. Podľa § 38 ods. 3 Tr. zák. ak prevažuje pomer poľahčujúcich okolností, znižuje sa horná hranica zákonom ustanovenej trestnej sadzby o jednu tretinu.

Argumenty obžalovaného, ktoré sa týkali výmery uloženého trestu s tým, že u neho nebol analogicky aplikovaný inštitút mimoriadneho zníženia trestu podľa § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Tr. zák., krajský súd vyhodnotil ako irelevantné. Na tomto mieste treba podotknúť, že z citovaného ustanovenia nevyplýva obligatórna povinnosť súdu aplikovať tento inštitút, ale len možnosť jeho použitia. Zásada individualizácie trestu spočíva v tom, že v každom konkrétnom prípade je potrebné zvoliť taký druh trestu a určiť trest v rámci trestnej sadzby tak, aby zodpovedal individuálnym zvláštnostiam spáchaného činu. Ustanovenie § 39 Tr. zák. je jedným z prostriedkov individualizácie trestu a prejavom depenalizácie Trestného zákona.

Výnimočnosť použitia § 39 ods. Tr. zák. o znížení trestu odňatia slobody pod dolnú hranicu trestnej sadzby ustanovenej Trestným zákonom vyplýva už zo samotného názvu tohto ustanovenia. Nejde teda o pravidelný postup súdu a tiež preto jeho použitie nemôžu odôvodniť len bežne sa vyskytujúce skutočnosti. Postup podľa § 39 Tr. zák. potom umožňuje riešiť situácie, keď trest odňatia slobody uložený v rámci zákonnej sadzby by nezodpovedal okolnostiam konkrétneho prípadu a keď dolná hranica tohto trestu stanovená v zákone by bola pociťovaná ako prekážka brániaca uloženiu primeranejšieho trestu. Vzhľadom na tieto okolnosti pri hodnotení primeranosti trestu nie je možné na uvedené argumenty zo strany súdu prihliadať. Obžalovaný urobil na hlavnom pojednávaní podľa § 257 ods. 1 písm. b) Tr. por. vyhlásenie, že je vinný zo skutku, ktorý mu je kladený za vinu. Treba podotknúť, že priznanie obžalovaného je už obsahom poľahčujúcej okolnosti v zmysle § 36 písm. l) Tr. zák. Priznanie a oľutovanie spáchaného skutku obžalovaným malo priamy vplyv na trestnú sadzbu, keď nebolo nutné zvyšovať dolnú hranicu zákonom ustanovenej trestnej sadzby o jednu tretinu v zmysle § 38 ods. 4 Tr. zák. Aj keď o reálnej úprimnej ľútosti obžalovaného v tomto prípade, po šiestich rokoch neustáleho psychického a fyzického týrania blízkych osôb, možno mať dôvodné pochybnosti. Priznanie obžalovaného bolo zohľadnené pri určovaní trestnej sadzby tak, že toto priznanie spôsobilo vyrovnaný pomer poľahčujúcich a priťažujúcich okolností. Žiadne ďalšie mimoriadne okolnosti, ktoré by odôvodňovali uloženie trestu pod zákonom stanovenú trestnú sadzbu, neboli krajským súdom vzhliadnuté.

Stavu veci a zákonu nezodpovedá zaradenie obžalovaného na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Obžalovaný bol v minulosti odsúdený trestným rozkazom Okresného súdu E., sp.zn. 0T/87/2012 zo dňa 31.8.2012, právoplatným dňa 31.8.2012, za prečin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 3 písm. b) Tr. zák., za čo mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 8 mesiacov s podmieneným odkladom jeho výkonu so skúšobnou dobou v trvaní 1 rok a 8 mesiacov. U obžalovaného bol tento podmienený trest premenený na nepodmienený trest odňatia slobody, ktorý bol nariadený 27.1.2015. Okresný súd výrok o spôsobe výkonu trestu odôvodnil po odcitovaní ustanovenia § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. v podstate tak, že obžalovaný nebol v posledných desiatich rokoch pred spáchaním tohto skutku vo výkone trestu odňatia slobody. S takýmto názorom okresného súdu sa nemožno stotožniť. V zásade pri spáchaní trestného činu je dôležitým momentom jeho dokonanie, teda stav, kedy páchatel' svojim konaním naplnil všetky zákonné znaky skutkovej podstaty toho-ktorého trestného činu. Pri trestných činoch pokračovacích, trvácich a hromadných sa však za moment spáchania skutku považuje jeho dokončenie. Pri týchto trestných činoch, u ktorých všetky čiastkové útoky tvoria jediný skutok, sa za dobu spáchania trestného činu považuje doba dokončenia trestného činu, teda moment, kedy bolo dokončené konanie páchatel'a pri poslednom čiastkovom útoku, a nie doba dokonania trestného činu. Pri pokračovacom, trvacom a hromadnom trestnom čine sa teda za moment spáchania skutku považuje jeho dokončenie, a to vykonanie posledného čiastkového útoku. Obžalovaný W. D. stíhaný skutok páchal v dobe od roku 2013 do 10.11.2019 a v jeho prípade sa jedná o pokračovací trestný čin, ktorý v súhrne so všetkými čiastkovými útokmi tvorí jeden skutok. Obžalovaný naplnil všetky zákonné znaky skutkovej podstaty zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby už pred rokom 2019, ale konanie dokončil v roku 2019, teda skutok bol spáchaný práve dňom 10.11.2019. Obžalovaný bol pred spáchaním (dokončením) skutku vo výkone trestu odňatia slobody (trestný rozkaz Okresného súdu E., sp.zn. 0T/87/2012 zo dňa 31.8.2012), preto ho bolo potrebné zaradiť na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia, eventuálne v zmysle § 48 ods. 4 Tr. zák. bolo potrebné riadne odôvodniť zaradenie páchatel'a do ústavu na výkon trestu iného stupňa stráženia, než do ktorého mal byť podľa § 48 ods. 2 Tr. zák. zaradený. K predmetnému tiež treba uviesť, že odvolanie podal len obžalovaný, preto nie je možné vzhľadom k uplatneniu zásady zákazu zmeny k horšiemu (reformatio in peius) obžalovaného zaradiť do stredného stupňa stráženia.

Stavu veci a zákonu rovnako nezodpovedá aj uloženie ochranného protialkoholického liečenia ústavnou formou obžalovanému podľa § 73 ods. 1 Tr. zák. Zo znaleckého posudku znalca MUDr. Stanislava Kollára, znalca z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvia psychiatria, č. 319/2019 zo dňa 23.12.2019 vyplýva, že znalec pri vypracovaní znaleckého posudku nezistil žiadne odborné medicínske skutočnosti, ktoré by poukazovali na potrebu skúmať duševný stav obžalovaného. U obžalovaného nebola znalecky dokázaná nepríčetnosť, preto nebolo namieste použiť ustanovenie § 73 ods. 1 Tr. zák. Správne bolo potrebné ochranné liečenie obžalovanému uložiť podľa § 73 ods. 2 písm. c), písm. d) Tr. zák.

Po preskúmaní spisu krajský súd zistil, že aj výrok rozsudku okresného súdu, ktorým podľa § 288 ods. 1 Tr. por. súd odkázal splnomocnenca poškodených maloletých T. K., nar. X.X.XXXX, a V. K., nar.

XX.X.XXXX, JUDr. Miroslavu Bobíkovú, so sídlom v B. D., G. E. XX, s nárokom na náhradu škody na civilný proces, nezodpovedá stavu veci a zákonu.

V prvom rade okresný súd nesprávne splnomocnenca poškodených odkázal s nárokom na náhradu škody na civilný proces. Poškodenými v tomto prípade boli maloleté deti a ich splnomocnenec hájil v trestnom konaní ich záujmy. Keď už súd prvého stupňa nerozhodol o nároku na náhradu škody, tak mal v zmysle § 288 ods. 1 Tr. por. s nárokom na náhradu škody odkázať na civilný proces maloletých poškodených, zastúpených splnomocnencom, a nie samotného splnomocnenca.

Zároveň krajský súd nesúhlasí s názorom okresného súdu, podľa ktorého súd nemal žiadne podklady špecifikujúce náhradu škody, a preto nemohol o náhrade škody rozhodnúť. V trestnom konaní splnomocnenec poškodených maloletých JUDr. Miroslava Bobíková uplatnila riadne a včas náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 10 000,- eur na každého poškodeného maloletého zvlášť.

Podľa § 287 ods. 1, veta prvá Tr. por. ak súd odsudzuje obžalovaného pre trestný čin, ktorým spôsobil inému škodu uvedenú v § 46 ods. 1, uloží mu spravidla v rozsudku, aby ju poškodenému nahradil, ak bol nárok riadne a včas uplatnený.

Podľa § 46 ods. 1, veta prvá Tr. por. poškodený je osoba, ktorej bolo trestným činom ublížené na zdraví, spôsobená majetková, morálna alebo iná škoda alebo boli porušené či ohrozené jej iné zákonom chránené práva alebo slobody.

Podľa § 46 ods. 3 Tr. por. poškodený, ktorý má podľa zákona proti obvinenému nárok na náhradu škody, ktorá mu bola spôsobená trestným činom, je tiež oprávnený navrhnúť, aby súd v odsudzujúcom rozsudku uložil obžalovanému povinnosť nahradiť túto škodu; návrh musí poškodený uplatniť najneskoršie do skončenia vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania. Z návrhu musí byť zrejmé, z akých dôvodov a v akej výške sa nárok na náhradu škody uplatňuje.

Vzhľadom na definíciu pojmu škoda (§ 46 ods. 1 Tr. por.) povinnosť rozhodnúť o jej náhrade v odsudzujúcom rozsudku, ak bol jej nárok riadne uplatnený, sa vzťahuje na škodu majetkovú, morálnu aj inú, aj na porušenie či ohrozenie iných zákonných práv alebo slobôd poškodeného s tým, že pojem „morálna škoda“ vo vzťahu k škodlivému následku spôsobenému trestným činom treba v prípade dlhodobej psychickej ujmy vykladať v súlade s výkladom pojmu „nemajetková ujma“ v občianskom konaní.

Je zrejmé, že trestnoprávny pojem „škoda“ je obsahovo výrazne širší a obsiahlejší ako pojem „škoda“ v práve súkromnom. Trestné právo, a to predovšetkým v zmieňovanom ustanovení § 46 ods. 1 Tr. por., totižto vychádza z pojmu škoda, resp. definuje jeho obsah nie v zmysle dnes už v Európe postupne prekonanej a prekonávanej predstavy o škode ako zásahu výlučne do majetkových práv poškodeného, ale nazerá na škodu modernejším, vyspelo-európskym chápaním ako na protiprávny zásah do materiálnych i nemateriálnych práv, pričom výsledkom takéhoto zásahu môže byť logicky nielen ujma materiálna (majetková či peňažná), ale aj ujma nemateriálna (imateriálna), teda ujma či škoda, ktorá sa neprejaví vo sfére materiálnej, ale vo sfére inej, tvorenej všetkými ostatnými právami inej, nie materiálnej, povahy, ktorým právny poriadok priznáva právnu ochranu a ich porušenie, resp. zásah do týchto práv sankcionuje. Trestný poriadok teda vníma škodu ako škodu majetkovú, morálnu a inú, pričom obsahovo odkazuje na porušenie či ohrozenie iných zákonných práv alebo slobôd poškodeného s tým, že pojem „morálna škoda“ a „iná škoda“, vo vzťahu k škodlivému následku spôsobenému zavineným protiprávnym konaním sankcionovaným normami trestného práva, treba vnímať ako pojmy, ktoré sú v priamej súvislosti so všeobecným pojmom „nemajetková, resp. imateriálna ujma“ v práve civilnom, t.j. pojmom, ktorý je obsahovo natoľko rôznorodý, ako sú obsahovo rôznorodé zákonné práva a slobody, ktoré podliehajú zákonnej ochrane a zásah do ktorých je právom sankcionovaný (spravidla vo forme príkazu takýto zásah odstrániť/napraviť/zastaviť). S ohľadom na tieto skutočnosti, t.j. predovšetkým s ohľadom na imateriálny charakter týchto chránených práv, možno takúto (nemajetkovú) ujmu, ktorá takýmto porušením vznikla, peňažne len zmierniť, v žiadnom prípade však nie reparovať, to s ohľadom na charakter týchto práv nie je možné (protiprávny zásah, ktorým došlo k porušeniu zdravia či cti fyzickej osoby, nie je možné peniazmi, resp. peňažnou reparáciou napraviť, peňažná náhrada slúži len na prípadné zmiernenie následkov takéhoto konania).

Pri rozhodovaní o nároku na náhradu škody v adhéznom konaní je nutné rešpektovať hmotnoprávne ustanovenia osobitných predpisov, na ktorých je uplatnený nárok založený a ktorými sa tiež aj riadi. Tieto predpisy špecificky upravujú vznik nároku na náhradu škody, jeho obsah a rozsah, spôsob náhrady. Potom aj pri rozhodovaní o neoprávnených zásahoch do osobnostných práv a právnych prostriedkoch nápravy sa rozhoduje podľa § 11 Občianskeho zákonníka a nasl. (ďalej len OZ).

Podľa § 11 OZ fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Podľa § 13 ods. 1 OZ fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie.

Podľa § 13 ods. 2 OZ pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Podľa § 13 ods. 3 OZ výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Úprava ochrany súkromia, vrátane rodinného súkromia, vychádza zo zásady, že do súkromného života osoby sa nesmie neoprávnene zasahovať a nesmie sa jej súkromnému životu spôsobiť žiadna ujma. Funkciou práva na súkromie je totiž zabezpečiť pre fyzickú osobu nerušenosť súkromnej sféry, v ktorej by mohla všestranne rozvíjať svoju osobnosť. Ústava zároveň rodinný život priraduje k súkromnému životu, pričom toto priradenie treba interpretovať tak, že rodinný život a právo na jeho ochranu sú súčasťou súkromia. Ústava chráni aj súkromie fyzickej osoby v jej rodinných vzťahoch voči iným fyzickým osobám, čo v sebe zahŕňa vzťahy sociálne, kultúrne, ale aj morálne, či materiálne. Zásahy do týchto vzťahov, ktoré sú neoprávnené, možno kvalifikovať ako zásahy do rodinného života - do rodinného súkromia. V prípade, že medziľudské väzby tvoriace základ a rámec súkromného života jednotlivca dosahujú určitú intenzitu a vykazujú určité ďalšie charakteristiky, môže takouto deštrukciou vzťahov dôjsť k neoprávnenému zásahu do práva na ochranu súkromia ako čiastkového práva na ochranu osobnosti za podmienky, že konanie pôvodcu zásahu je protiprávne, je objektívne spôsobilé do práva na ochranu osobnosti zasiahnuť a existuje príčinná súvislosť medzi protiprávnym zásahom do osobnosti fyzickej osoby objektívne spôsobilým vyvolať nemajetkovú ujmu, spočívajúcu v porušení alebo ohrození osobnosti fyzickej osoby a vznikom tejto nemajetkovej ujmy. Treba tiež uviesť, že právnym prostriedkom ochrany proti takému zásahu je práve návrh, ktorým sa fyzická osoba domáha podľa ustanovení o ochrane osobnosti primeraného zadosťučinenia, ktoré môže mať i podobu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch.

S poukazom na vyššie uvedené je potrebné uzavrieť, že ustanovenia § 11 a nasl. OZ poskytujú právny základ nároku na náhradu nemajetkovej - imateriálnej ujmy spôsobenej jednotlivcovi. Rešpektovanie súkromného života musí zahŕňať do určitej miery aj právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s ďalšími ľudskými bytosťami. Súčasťou súkromného života je život rodiny, zahrňujúci i vzťahy medzi blízkymi príbuznými, hlavne vzťahy sociálne a morálne.

Súdna prax tuzemských súdov pripustila žaloby na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktoré si uplatňujú postihnuté blízke osoby, ktorých právo na súkromný a rodinný život bolo dotknuté napríklad samotným protiprávnym konaním blízkej osoby. Je nepochybné, že dlhoročné psychické týranie predstavuje závažný zásah do práva na súkromie dotknutej fyzickej osoby, ako jedného z čiastkových osobnostných práv fyzickej osoby.

Náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorej sa maloletí poškodení, prostredníctvom svojho splnomocnenca, domáhali v prejednávanej veci, môže súd podľa § 13 ods. 2 OZ priznať vtedy, ak by sa morálna satisfakcia nezdala postačujúca, najmä ak bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti. Dôvody priznania náhrady sú v tomto ustanovení uvedené len demonštratívne. Zákon tu ustanovuje jedinú podmienku priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorá bude splnená vtedy, keď sa nemateriálne zadosťučinenie nezdá postačujúce.

Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (t.j. materiálnej satisfakcie) je vždy - v závislosti na individuálnych okolnostiach daného prípadu - existencia závažnej ujmy. Za závažnú ujmu treba považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky považuje za ujmu značnú.

I keď samotné jednotlivé súčasti osobnosti fyzickej osoby a osobnostných práv, ktorým poskytuje ochranu § 11 OZ (ľudská dôstojnosť, česť, meno, vážnosť, súkromie a pod.), sú hodnoty, ktoré v podstate nemožno vyjadriť v peniazoch, to ešte neznamená, že by peniazmi nebolo možné vyjadriť výšku náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej protiprávnym zásahom do osobnosti. Priznanie zadosťučinenia v peniazoch predpokladá splnenie určitých zákonom kvalifikovaných podmienok. Výšku náhrady tohto zadosťučinenia určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Občiansky zákonník žiadnu maximálnu ani minimálnu hranicu výšky zadosťučinenia v peniazoch nestanovuje. Ustanovenie 13 ods. 1 OZ stanovuje len, že zadosťučinenie má byť primerané. Určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je vecou úvahy súdu, ktorý sa pri tejto úvahe musí riadiť dvoma v zákone taxatívne stanovenými kritériami (§ 13 ods. 3 OZ - závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo) a z týchto musí pri svojom rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch vychádzať. Iné ako vyššie uvedené kritériá nemôže súd pri rozhodovaní o tejto otázke vziať na zreteľ. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 18. februára 2010, sp.zn. 3Cdo/137/2008, kde bolo uvedené, že v prípade zásahu do práva na súkromie nie je zníženie dôstojnosti alebo vážnosti v spoločnosti v značnej miere jedinou relevantnou formou závažnosti ujmy spôsobenej fyzickej osobe na chránených právach.

Krajský súd dospel k záveru, že konaním obžalovaného, ktorým naplnil skutkovú podstatu zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), písm. b), ods. 3 písm. d) Tr. zák., s poukazom na § 138 písm. j) Tr. zák., došlo k neoprávnenému zásahu do práva poškodených maloletých na ochranu osobnosti, konkrétne k zásahu do práva na súkromný a rodinný život a práva na zdravý psychický vývoj, ako jedných z čiastkových osobnostných práv fyzickej osoby, ktorým poskytuje ochranu § 11 OZ. Treba zdôrazniť, že rodinný život zahŕňa okrem iného vzťahy medzi najbližšími rodinnými príslušníkmi (deťmi, rodičmi, prarodičmi), bez ohľadu na skutočnosť, či spolu trvale žijú alebo nie, a protiprávne narušenie týchto rodinných vzťahov predstavuje neoprávnený zásah do práva na súkromný a rodinný život. V posudzovanom prípade tento zásah predstavovaný dlhoročnou prítomnosťou maloletých detí pri fyzickom a psychickom týraní otca rodiny malo toto negatívny dopad na osobnostný vývin maloletých poškodených. Konkrétne u mal. T. K. toto konanie obžalovaného spôsobilo tik, nočný des, depresívnu sklúčenosť, somatizovanú úzkosť, vyvíja sa u neho chronický strach z otca a u mal. V. K. konanie obžalovaného spôsobilo patologicky zmenenú emocionalitu, v ktorej sú výrazne zastúpené známky detskej depresie a úzkosti. Krajský súd tieto následky u maloletých poškodených videl ako mimoriadne významné, veľmi hlboké a ťažko reparable.

Odvolací súd mal v trestnom konaní jednoznačne a nepochybne preukázané, že dlhodobé negatívne zavinené správanie obžalovaného zásadným spôsobom zasiahlo do emocionality a zdravého psychického vývoja maloletých poškodených. Na rozdiel od súdu prvého stupňa dospel odvolací súd k záveru, že na rozhodnutie o náhrade nemajetkovej ujmy nie je potrebné vykonávať ďalšie dokazovanie.

Krajský súd však vzhľadom k absencii odvolania splnomocnenca maloletých poškodených (prípadne prokurátora) voči výroku o náhrade škody nemohol týmto priznať náhradu škody vo forme nemajetkovej ujmy.

Reálne garantovanie a uplatnenie základného práva na súdnu ochranu aj v súdnom konaní trestnom neznamená, aby všeobecné súdy preberali skutkové a právne názory strany konania, ktoré v okolnostiach konkrétneho prípadu súvisia s uloženými druhmi a výmerami trestov.

Krajský súd záverom pripomína ustanovenie § 163 ods. 3 Tr. por., podľa ktorého výrok, ktorým sa obžalovaný uznáva za vinného alebo ktorým sa spod obžaloby oslobodzuje, musí presne označovať trestný čin, ktorého sa výrok týka, a to nielen zákonným pomenovaním a uvedením právnej kvalifikácie, ale aj uvedením miesta, času a spôsobu spáchania, prípadne aj uvedením iných skutočností potrebných na to, aby skutok nemohol byť zamenený s iným, ako aj uvedením všetkých zákonných znakov, vrátane tých, ktoré odôvodňujú určitú trestnú sadzbu.

Prokurátor v obžalobe nesprávne naformuloval tzv. právnu vetu, ktorú nekriticky okresný súd prevzal do svojho výroku v napadnutom rozsudku. Zákonné znaky, vrátane tých, ktoré odôvodňujú určitú trestnú sadzbu (tzv. právna veta), majú byť v rozsudku špecifikované tak, ako sú uvedené v Trestnom zákone. Okresný súd v tzv. právnej vete rozsudku nadbytočne použil výraz „neprimerane“, ktorý výraz nevyplýva z ustanovenia § 208 Tr. zák. ako zákonný znak tohto trestného činu. Ďalej v tzv. právnej vete je použitý výraz „násilie“, čo nekorešponduje s výrazom „utrpenie“ uvedeným v § 208 Tr. zák. „Spôsobenie tržných rán“ a „obmedzovanie v jedle“, uvedené vo výroku napadnutého rozsudku, sú takisto zákonnými znakmi tohto trestného činu, ktoré Trestný zákon v ustanovení § 208 nepredvída. Korektným použitím by bolo „spôsobenie rán“ a „bezdôvodné odopieranie stravy“.

Odvolací súd preskúmal správnosť konania, ktoré predchádzalo napadnutému rozsudku obžalovaným, a nezistil žiadne ďalšie pochybenia. Nezistil chyby, ktoré odvolaním neboli vytýkané a ktoré by boli takej povahy, že by odôvodňovali po právoplatnosti rozsudku podanie mimoriadneho opravného prostriedku, a to dovolania na základe ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., keď vzhľadom na procesný postup obžalovaného v priebehu konania pred súdom prvého stupňa iný dôvod dovolania neprichádza do úvahy.

Na základe týchto skutočností potom krajský súd, ako súd odvolací, odvolanie obžalovaného W.a D.a podľa § 319 Tr. por. ako nedôvodné zamietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.